Algebra liniowa 2 R. Lista 11

Q jest zwykle formą kwadratową na skończenie wymiarowej przestrzeni V, a φ formą dwuliniową. Wektor $v \in V$ nazywamy *izotropowym*, jeśli $Q(v) = 0$. Zakładamy, że $1 + 1 \neq 0$. Forma kwadratowa na rzeczywistej przestrzeni liniowej jest dodatnio/ujemnie półokreślona, jeśli jest nieujemna/niedodatnia na każdym wektorze, a ujemnie określona, jeśli $Q(v) < 0$ dla $v \neq 0$.

Zadania o formach kwadratowych łatwo się tłumaczą na zadania o formach symetrycznych (ale zwykle jest wtedy więcej pisania) — jeżeli wolisz, możesz je rozwiązywać w tej formie.

Zadanie 1. Zastosuj ortogonalizację Grama-Schmidta (względem standardowego iloczynu skalarnego) do trójki $\begin{pmatrix}1\\1\\0\end{pmatrix}, \begin{pmatrix}1\\0\\1\end{pmatrix}, \begin{pmatrix}0\\1\\1\end{pmatrix}$.

Zadanie 2. Znajdź bazę $\mathbf{R}^2$ ortonormalną względem formy zadanej przez $\begin{pmatrix}2 & 1\\1 & 2\end{pmatrix}$.

Zadanie 3. Udowodnij że dla dowolnej symetrycznej formy dwuliniowej φ mamy $\operatorname{Lin} A \subseteq A^{\perp\perp}$, a jeżeli φ jest dodatnio określona, to zachodzi równość.

Zadanie 4. Znajdź $m^{BB}(Q)$ dla $Q((x,y,z)^\top) = x^2+5xy+3yz+yx-2z^2$ i $B = ((1,0,1)^\top, (-1,-1,1)^\top, (0,1,3)^\top)$.

Zadanie 5. Sprowadź podane formy do postaci diagonalnej (np. metodą Lagrange'a) i wyznacz ich sygnatury.

a) $x_1x_2 + x_2^2$,
b) $x_1^2 + 2x_1x_2 + 2x_2^2 + 4x_2x_3 + 5x_3^2$,
c) $x_1x_2 + x_1x_3 + x_2x_3 + x_3^2$,
d) $x_1x_2 + x_2x_3 + x_3x_4 + x_4x_1$,
e) $\sum_{i=1}^n x_i^2 + \sum_{1\le i<j\le n} x_ix_j$.

Zadanie 6. Dla jakich wartości λ następujące formy są dodatnio określone:

a) $5x_1^2 + x_2^2 + \lambda x_3^2 + 4x_1x_2 - 2x_1x_3 - 2x_2x_3$;
b) $2x_1^2 + x_2^2 + 3x_3^2 + 2\lambda x_1x_2 + 2x_1x_3$;
c) $x_1^2 + x_2^2 + 5x_3^2 + 2\lambda x_1x_2 - 2x_1x_3 + 4x_2x_3$;
d) $x_1^2 + 4x_2^2 + x_3^2 + 2\lambda x_1x_2 + 10x_1x_3 + 6x_2x_3$;

Zadanie 7.

a) Uzasadnij, że obcięcie formy kwadratowej do podprzestrzeni jest formą kwadratową.
b) Ogólniej, uzasadnij, że jeśli $F : W \to V$ jest liniowe, zaś $Q\colon V \to K$ jest formą kwadratową, to $Q \circ F : W \to K$ jest formą kwadratową.
c) Zrób to samo dla form dwuliniowych (sprawdź też, że zachowuje się symetryczność i dodatnia określoność).

Zadanie 8. Wyznacz symetryczną formę dwuliniową związaną z formą kwadratową $x_1x_2 + x_2x_3 + x_3x_1$.

Zadanie 9. Załóżmy że A, B są symetrycznymi macierzami rzeczywistymi. Uzasadnij że AB jest symetryczna wtedy i tylko wtedy gdy $AB = BA$.

Zadanie 10. Rozważmy formę symetryczną φ. Czy jest prawdą, że wartości własne macierzy $m^{BB}(\varphi)$ nie zależą od wyboru bazy B?

Zadanie 11. Na przestrzeni $V = \mathbf{R}_n[x]$ rozważamy formę symetryczną $\varphi(P,Q) = \int_0^1 P(t)Q(t)\,dt$. Znajdź bazę ON V, gdy:

a) $n = 1$, b) $n = 2$, c) $n = 3$.

Zadanie 12. Czy jest prawdą, że symetryczna rzeczywista macierz A jest dodatnio półokreślona (tzn. $(\forall X)(X^\top AX \geq 0)$) wtedy i tylko wtedy, gdy wszystkie jej wiodące minory główne są nieujemne?

Zadanie 13. Podaj kryterium ujemnej określoności rzeczywistej macierzy analogiczne do kryterium Sylvestera.

Zadanie 14. Pokaż że jeśli φ jest niedegenerowaną symetryczną formą dwuliniową na (skończenie wymiarowej) zespolonej przestrzeni liniowej V, to istnieje taka baza B, że $m^{BB}(\varphi) = \mathrm{I}$. *Wskazówka: naśladuj proces Grama-Schmidta, lub użyj tw. Lagrange'a o diagonalizacji.*

Zadanie 15. Wywnioskuj z poprzedniego zadania, że każda symetryczna odwracalna zespolona macierz A jest postaci $PP^\top$ dla pewnej macierzy odwracalnej P.

Zadanie 16.

a) Znajdź przykład symetrycznej formy dwuliniowej φ na $\mathbf{R}^3$ i baz $B = (b_1, b_2, b_3), C = (c_1, c_2, c_3)$ takich że
$$m^{BB}(\varphi) = m^{CC}(\varphi) = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix},$$
ale b_1 i c_1 ani b_2 i c_2 nie są współliniowe.

b) Rozstrzygnij czy dla B, C jak w poprzednim podpunkcie b_3, c_3 muszą być współliniowe.

Zadanie 17. Załóżmy, że funkcja $Q : V \to K$ spełnia warunki: (a) $(v, w) \mapsto \frac{1}{2}(Q(v+w) - Q(v) - Q(w))$ jest formą dwuliniową; (b) $(\forall v \in V)(Q(-v) = Q(v))$. Udowodnij, że Q jest formą kwadratową. Czy warunek (b) jest istotny?

Zadanie 18. Uzasadnij, że rzeczywista forma kwadratowa jest dodatnio półokreślona wtedy i tylko wtedy, gdy jej macierz da się zapisać w postaci $M^\top M$ dla pewnej macierzy M. Możliwie podobnym warunkiem scharakteryzuj macierze dodatnio określone.

Zadanie 19. Załóżmy, że zbiór wektorów izotropowych jest podprzestrzenią. Wykaż, że wtedy (a) Q jest półokreślona; (b) jeśli $v, w \in V$, przy czym v jest wektorem izotropowym, to $Q(v, w) = 0$.

Zadanie 20. Niech Q będzie formą kwadratową na przestrzeni $R_n[X]$. Czy zawsze istnieje $W \in \mathbf{R}_n[X]$, taki że dla każdego $P \in \mathbf{R}_n[X]$ zachodzi $Q(P) = \int_0^1 P(x)^2 W(x) dx$?

Zadanie 21. Ze skończonym grafem (niezorientowanym, bez krawędzi wielokrotnych, bez pętli), wiążemy macierz (a_{ij}): numerujemy wierzchołki grafu i kładziemy $a_{ij} = -1$ jeśli i-ty i j-ty wierzchołek są połączone krawędzią, $a_{ij} = 0$ jeśli nie są, oraz $a_{ii} = 2$ dla każdego i. Znajdź wszystkie grafy dla których dostaje się dodatnio określoną macierz.